

Servicesedeln –

användarinstruktioner

■ SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Helsingfors 2004

Översättning social- och hälsovårdsministeriet

ISSN 1236-2123

ISBN 952-00-1506-X

Upplaga: 4.000

Layout: AT-Julkaisutoimisto Oy

Tryck: Keili Oy, Vanda 2004

Vad är en servicesedel?

Servicesedeln är ett nytt sätt att ordna social- och hälsovårdsservicen. Den utgör ett komplement till kommunens egen verksamhet och köpta tjänster. Servicesedeln kan i praktiken vara exempelvis en köpkupong eller en utfästelse av kommunen att betala en viss, av kommunen fastställd andel av tjänster som tillhandahålls av privata serviceproducenter. Servicesedeln ger i synnerhet den äldre befolkningen bättre möjligheter att klara sig hemma på egen hand.

Kommunala eller privata tjänster?

Med servicesedeln kan klienten köpa behövliga tjänster av företag. Klienten har inte rätt att kräva en servicesedel, utan därom bestämmer kommunen. Om klienten inte vill använda en servicesedel, ankommer det på kommunen att hänvisa honom eller henne till tjänster som ordnas på annat sätt.

Var kan man ansöka om en servicesedel?

En servicesedel ansöker man om hos socialbyrån i den egna kommunen. Socialbyrån ger närmare anvisningar om hur ansökan går till. En representant för kommunen gör en bedömning av klientens behov av tjänster.

För vem?

Syftet med servicesedlar är att göra det lättare för äldre människor, handikappade och långtidssjuka att bo hemma och klara sig på egen hand. Med en servicesedel kan man också stöda barnfamiljer och närstående vårdare genom att göra hem- och stödtjänster lättare tillgängliga.

Vilka tjänster får man med en servicesedel?

Servicesedeln används i socialvårdens hemtjänster. Hemtjänsten kan innebära hjälp av hemvårdare eller hemhjälpare, personlig omvårdnad och personligt stöd samt stödservice, såsom måltids-, klädvårds-, badnings-, städ-, transport- och följeslagarservice samt service som främjar socialt umgänge. Servicehelheten bedöms alltid individuellt från fall till fall.

Servicesedeln är inte avsedd för anskaffning av hemsjukvård, men i samband med den hemtjänst som anordnas med servicesedeln är det möjligt att utföra sådana sjukvårdsåtgärder som läkaren låter patienten själv ta hand om. Hjälp av detta slag förutsätter att serviceproducenten har behövlig utbildning för sjukvårdsåtgärderna.

Kostnader för klienten?

Vid fortgående och regelbunden hemservice är servicesedelns värde beroende av antalet personer som bor i samma hushåll och deras inkomster. Värdet varierar mellan 5 och 20 euro per timme. Om inkomsterna i hushållet inte överstiger vissa fastställda inkomstgränser, är servicesedelns värde minst 20 euro per timme. När inkomsterna överskrider gällande inkomstgräns, minskar servicesedelns värde enligt en i lag definierad formel. Minnivärdet av en servicesedel är dock 5 euro per timme. År 2004 är exempelvis en ensamboende berättigad till en servicesedel på 20 euro per timme, om hans eller hennes bruttoinkomster uppgår till högst 445 euro per månad, medan servicesedelns värde inskränker sig till 5 euro per timme om bruttoinkomsten utgör ungefär 3 017 euro per månad. (T.ex. bostadsbidrag betraktas inte som inkomst.) Kommunen kan höja värdet av sedeln i sådana fall där tjänster tillhandahålls nattetid och under veckoslut.

När det gäller stödservice (exempelvis städtjänst) kan sedeln ha ett fast värde. Detta innebär att inkomsterna inte påverkar sedeln värde. Värdet av servicesedeln skall dock vara skäligt.

Till vem betalar klienten för tjänster?

Till producenten av hemservice betalar klienten skillnaden mellan sedelns värde och priset på tjänsterna. På de tjänster som anskaffas med en servicesedel betalas ingen mervärdesskatt.

Kan man få hushållsavdrag på tjänsternas självriskandel?

Enligt inkomstskattelagen kan klienten inte beviljas hushållsavdrag på de kostnader som föranleds av servicesedelns självriskandel. Om klienten köper ytterligare tjänster av samma serviceproducent helt och hållet på egen bekostnad, kan hushållsavdrag däremot beviljas för dessa.

Vem kan producera tjänster?

Kommunen beslutar om de serviceproducenter vars tjänster kan köpas med en servicesedel. Kommunen kan godkänna endast sådan privat serviceproducent som är införd i förskottsuppbördsregistret. För övrigt är behörighetsvillkoren för serviceproducenter de samma som för den service kommunen tillhandahåller. I fråga om stödservice, till exempel städning, krävs inte att serviceproducenten har utbildning inom det sociala området.

Hur får man tag på en serviceproducent?

Om klienten erbjuds en servicesedel och hon eller han önskar ta emot den, gäller det att själv kontakta en av kommunen godkänd producent av hemservice. Därefter avtalar klienten med serviceproducenten om hur tjänsterna ordnas. Kommunen förser klienten med uppgifter om godkända serviceproducenter.

Kan man få en servicesedel också för andra tjänster?

Kommunen har möjlighet att utnyttja systemet med servicesedlar även för andra än hem- och stödtjänster: exempelvis om patienten i sitt hem väntar på kallelse till sjukhusvård. I sådana fall får klientens eller patientens självriskandel inte vara större än den klientavgift som kommunen kunde debitera för själv producerade tjänster.

Bra att komma ihåg

Klienten väljer själv vilken serviceproducent hon eller han vill anlita bland de produceter kommunen har godkänt. För klienten innebär detta ett ökat ansvar för det egna valet.

Om klienten är missnöjd med tjänsterna

Ifall klienten är missnöjd med de tjänster hon eller han erhållit med servicesedeln, kan hon eller han göra en anmärkning till kommunen och till serviceproducenten samt vid behov också säga upp avtalet. Klienten har likaså alltid möjlighet att anföra klagomål exempelvis till länsstyrelsen.

Kommunen följer med kvaliteten på de tjänster som erhålls av serviceproducenterna, exempelvis med hjälp av återkommande klientenkäter. I samband med att en ny serviceproducent godkänns förutsätter kommunen bl.a. att producenten tillhandahåller socialvård av god kvalitet. (Klientens rättigheter definieras i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.)

Hur servicesedelns minimivärde räknas ut

Utgående från dina inkomster och familjens storlek beräknar socialbyrån värdet av din servicesedel per timme.

Exempel: om bruttoinkomsterna i ett enpersonshushåll är 1 000 euro per månad, är värdet av servicesedeln 16,76 euro per timme. (Bostadsbidraget betraktas inte som inkomst.)

Formeln för uträkning av servicesedelns värde är följande:

$$\begin{aligned} & \text{Servicesedelns minimivärde, €/timme} \\ & = 20 \text{ €} - \frac{(1\,000 \text{ €} - 445 \text{ €}) \times 35 \%}{60} \\ & = 16,76 \text{ euro} \end{aligned}$$

Närmare upplysningar

Socialbyrån i den kommun där du är bosatt står till tjänst med närmare upplysningar om servicesedlar och deras användning.